

MARINADA

Fragment d'un procés sobre la riera

de l'Aubi en el segle XVI

Moguts per l'especialíssim interès que enclou el document a que fem al·lusió, i mes encara, per la utilitat que sa publicació pugui reportar, tant per sa exemplaritat, com per l'experiència que se'n despren, ens plau donar-lo a conèixer, i sobre d'ell cridar l'atenció d'aquelles persones que, per llur singular càrrec tenen l'obligació de vetllar pel benestar dels qui els elegiren.

Es tracta de un procés promogut devant del batlle general de Catalunya, a instància del Excm. Sr. D. Anton de Cardona, duch de Cessa i Somma i comte de Palamós, a conseqüència dels danys causats al port de la vila durant l'hivern de 1581, per una riera que no es altra que la tan funesta riera del Aubi.

Dit document es troba en l'Arxiu del Reial Patrimoni de Catalunya, en la col·lecció de processos de la Batllia General, anys 1581-82, N.º 1, lletra J. Forma un quadern de paper en 4^{art} el contingut del qual consta de tres parts: 1.ª. Poders otorgats per D. Anton de Cardona a Joan Canyella, notari de Barcelona, perquè en son nom presenti la súplica al batlle general; 2.ª Súplica o instància pròpiament dita; 3.ª proves testimonials dels individus. Gerald de Vallmanya, batlle de Calonge. Montserrat Ferrer, calseter de Pala-

lamós, Pere Ores, jornalier de St. Martí de Calonge, i Andreu de Ribes, habitant a Barce ona.

Transcrivim la súplica i les proves testimoniales, que ès el mes interessant al nostre objecte.

La instància està concebuda amb els següents termes, que copiem respectant el text original:

«Il·lustre senyor. Al tribunal de la ballia s'esguarda particularment la conservació dels canins reals, ports, rius, riberes e altres coses que han sguart a la publica comoditat dels vassalls de sa majestat en Cathalunya, y com vuy en dia se veyia una riera que d'estiu y passa molt poca aygua y d'ivern quand plou ve molt furiosa, la cual abans solia anar per altra part y ara de alguns anys ensa ha presa altra via envers lo port de Palamós que aquest yvern passat al tanis temporals d'aygues es vinguda moltes voltes gran y ha portada tanta arena y terra que ha roblit y arrohinat una part del port de Palamós y dit port sie prop d'esta ciutat y cómodo, les galeres de sa magestat y moltes altres vexells solen venirse a reparar en aquell no sols per temporal de mars, mas per sperar los despatxos de sa majestat, com encara per donar seu o espalmar mostrant carena y adobarlos per la quietud de dit port, y també del lenyam que y ha en aquella part del Empurdá; y així seria gran fala que dit port vingués a perdres per falta de qui hi posás remey y perque los poblats de Palamós y llochs circumvehins ne reben gran utilitat per les vituales que venen y aporten allí a vendre a les dites galeres y altres vexells y als passatjers llogan carcaldures y portarlos a Barcelona y altres parts de que trauen grosos diners; y així es de justicia que restituesca dita riera en lo loch per hunt abans passava y no suffrir lo dany gran que manassa. Per ço supplica lo duch de Sessa y Soma a v. m. que consider lo de munt dit, del qual offereix donar plena informació, y lo dany y mala obra que particularment ne ha cabut y cabria al dit port y finalment al be comu dels navegants y provehir en tot com trobara esser de justicia y assó per conservar que la riera no torn per la part per hont se seguie tant gran dany al dit port.»

A continuació, es consignen les declaracions dels quatre testimonis en la forma següent:

En Gerald de Vallmanya diu: «Lo que conté dita suplicació es veritat, perque encara se mostra lo lit per hont solie passar antigament dita riera y ha hoit a dir als matexos qui habiten en Palamós que dita riera ha rublerta molta part del port y que si nos leve de allí que dit port se vindrá a perdrer dins pochys anys, y que es veritat que la vila de Palamós y llochs circumvehins ne reben gran utilitat per lo profit que han del que venen a dites ga'eres y vexells que venen allí a mostrar carena y adobar, y que seria gran fala que dit port vingués a perdres per lo

gran servey que es de sa majestat que les galeres puguen star alli essent tant cómodo y prop d esta ciutat, quan mes, que si atravesa la comeditat y utilitat públiques dels navegants que per temporal se recullen en dit port y també per donar carena y adobar. I assó digue ell testimoni per haverho vist y oït a dir a molts homes practichs y experts.»

Montserrat Ferrer dec'ara: «Que la dita riera en dita súplica anomenada ha rublert gran part de la playa de Palamós ahont fa cap dita riera, la qual antigament solia segons ha oït a dir ell testimoni fer cap y pasar per a'tra part, lo ques pot veure per los edificis que sont per hont ha oït dir ell testimoni passave; la qual playa reb gran dany de la rohina de dita riera. Item dix interrogat, que los pob'lats de dita vila de Palamós reben gran utilitat per star dit port en dita vila y conservarse es en útil de dits poblats.....»

Pere Ores declara: «Que la dita riera en dita suplicacio anomenada, no solie passar per hont vui passa, sinó que passave temps ha per altre part per hont encara vuy està lo lit y curs per hont passave, y essentse girada dita riera per ahont vui passe fa molt gran dany al dit port de Palamos perque ha rublert un tros de aquell ab la gran arena quey ha portada y terra, y que ha vist ell testimoni que en lo endret hont fa cap dita riera en lo dit port o playa en la vora de l aygua y havie una xica de fons y les bardiques si averaven molt bé y no arribaven a fons y ara han menester un rem per averarles; y pretén ell testimoni, que si dita riera nos torna per hon anave antigament que dit port ne rebríe gran dany y los habitants en Palamós ne perdrien gran utilitat que dit port se arrohinass perque quant venen les galeres, venen llurs mercaderies y si no here dit port noy vindrien les galeres com y venen ni altres vexells. I assó diu saber ell testimoni, per haverho vist y esser stat moltes voltes alli, axí als vexells com per altres negocis.»

Andreu de Ribes en sa declaració diu aixís: «Que la dita riera passave per altra part en temps antich conforme ha oït a dir ell testimoni que passave y ara de present pasa junt a la vila de Palamós y fa cap en lo dit port; y es veritat que així los de la vila com los de fora reben gran utilitat de dit port per haver y de continuo galeres y altres vexells los quals los comen les mercaderies, y creu y te per cert ell testimoni, que per la utilitat del port serie millor que dite riera passás per hont solia antigament y no per hont va vui en dia. I asó sab ell testimoni en lo que conté dita suplicació.»

En l'any 1582 en que es va començar aquest procés, del qual, per dissort, sols coneixem els tres fragments citats, nostra vila no s'estenia més enllà del Portal, i així es compren que tota la preocupació d'aquells nostres avant-passats, restés concentrada en el dany que les grosses avingudes de la riera, causava al port, i en el perjudici d'ordre pura i exclusivament econòmic que, a la llarga, per la inutilització d'aquell, s'esdevindria als moradors

de Palamós. La consideració de totes aquestes coses ens porta a formular, abans de cloure les presents ratlles, la següent pregunta: si aquell digne comte mostrava's tan zelós en esquivar alló que sols representava per a sos vassalls un perill més o menys llunyà, ¿que no hauria fet aleshores com ara, si hagués vist continuament amenaçats els bens, vides i hisendes de palamosins?

LL. CAMOS I CABRUJA

Barcelona Novembre de 1920

Retorn

Poesies d'En Josep M.ª Lopez-Picó.

L'eminent poeta, qui viu en inspiració constant, ens ofereix amb la última obra (N.º XII) una diversitat de temes, en els quals dominen amb la llum de perfecció els que desenrotllen i canten una idea filosòfica com en les poesies *Homes* i la que transcrivim. La justesa i bellesa d'expressió obliguen a rellegir.

A seguit, vénen composicions curtes, filigranades joies, qui fulguren com ràpid raig de sol. No deixa el cant de la ciutat, però l'acompanya d'una visió magnífica del repós de vila marinera; no deixa el cant de Catalunya, i com per intensificar-lo, poetitza els somnis i joguines de la mainada. Fent parella a un pensament filosòfic brilla una cançó fluent, verament lírica. La vasta inspiració del poeta, polsada per l'èxtasi d'obres mestres, emprèn volada per agermanar-se en la producció dels immortals: així escriu la nova *Mignon*.

Lòpez-Picó és el poeta que més pot jactar-se de la gala per què tots sospiren: l'originalitat.

Volar, Senyor!

L'home digué:—Possessió, que ets sola,
i com empiteixes mon anhel!
Jo crearé la màquina que vola
i em vestiré d'un embolcall de cel.

L'home volà. Menava l'embranzida,
més que el motor, el salt joíós del cor.

Desempersiment, goig de la vida,
la nova reialesa que no mor.

Sota l'esguard com més el vol s'enlaira,
xuclava el món l'avar reteniment.
Més alts que l'home els astres sols per l'aire
com els ocells de Déu i el pensament:

el pensament d'orgull sense feblesa:
l'home que crida:—Més que jo, ningú!,
l'aire ferit vessant de l'escomesa
un glop de llum en davassall que lluu.

Cansat del vol, retorna l'enyorança
al cor de l'home que desitja el pla.
I Déu somriu; i es Ell qui, humiliant-se,
acosta el món a l'home amb una mà.

J. M. LOPEZ-PICÓ

Fulls de ma cartera

(Impressions de viatge)

Un cop encabit en el vagó i posat el tren en marxa, contemplo els qui per dues hores han d'ésser mos companys de viatge.

Hi ha un bon senyor amb abillament endiumenjat, qui en tot el camí no digué res; una dona amb son fill als braços, dormit; un jove i una noia, ocelis de primera volada, i un home mig pagès, mig menestral, que enraonava per set.

Em poso amb tota la comoditat possible d'un vagó de tercera (no hi ha quartes) per poder passar el viatge de la millor manera. El bon senyor endiumenjat, deixant apart les regles de companyerisme, s'adorm al dolç trepidar del tren, pensant que és la millor manera d'aprofitar el temps. El jove i la damisel·la es troben per *casualitat* de costat i es posen a enraonar baix, baixet no sé si per no despertar al bon senyor que dorm, o bé per que, entenent-se massa, no tenen necessitat de cridar gaire.

L'altre home, per matar el temps o per fer alguna cosa, lliga una ciga-

rreta, prova d'encendre un misto i li salta la mistura; en prova un altre, i també.

—Quín govern tenim!—diu—que no cuida per res del benestar dels ciutadans.

—Ja podeu ben dir-ho—afegeix la dona de la criatura que dorm—i dirigint-se a mi:

—Es un lladre.

—Quí, jo?, dic tot esverat davant aital acusació.

—No, el govern.

—Ah, sí, contesto maquinalment per dir alguna cosa.

Pausa. Fosqueja. Els arbres passen i passen com corrent un rera l'altre. El tren xiula llargament... sembla una queixa.

Els joves no acaben de dir-se el que tenen. El senyor que dorm ronca. En sentir aquell soroll que no és del cas, la criatura es desperta i plora; la mare s'amoïna per aconsolar-la dient-li mil paraules que fan plorar més a la pobra criatura.

No es pot pas ésser pare a cap preu, reflexiono; i creient haver descobert una gran cosa, ho dic al senyor que volia fumar i que ja ha gastat tot una capsa de mistos sens poder encendre'n ni un. Al fi llença la cigarreta, puix ja s'ha distret prou.

Arribem a una estació, i el tren es para en sec. El senyor que pesa figures dóna un cop de nas als genolls i es desperta astorat.

—On som? pregunta.

Li dic el nom de l'estació i l'home s'esgrogueeix.

—Que vos ve alguna cosa?, faig jo.

—No res. Tenia que baixar tres estacions abans. No es pot badar.

—Ni dormir.

Arribem a terme. Tots baixem, menys la parella amorosa que resta enraonant com si tal cosa.

M'encofurno en la central de l'hotel i pel camí penso que també són deliciosos i encisadors els personatges que trobem a voltes en la comèdia de la vida.

JOSEP AYESTA I BOIX

4 - 10 - 20

Els teus ulls...

A mi me captiven
els teus ulls tancats,
quan la son ajunta
tos parpres, suau,
com una cortina
que cobreix l'altar
on Amor somia
pro riu d'amagat.

Al cel blau un dia
els vares alçar
pidolant clemència
per ton cor lassat,
i el cel, en mirar-s'hi,
els trobà tan clars
que hi deixà per sempre
son blau retratat.

Així, dorm, aimada;
mes deixa'm besar
tes parpelles closes
com un vas sagrat
curull de delícies
i goigs terrenals
que promets tot hora
amb el teu esguard.

Si en tos ulls oberts
mirar-m'hi m'és grat
perquè sempre em parlen
d'un món ideal,
vull saber que callen
ets teus ulls tancats!

JULI FERRER i MATAS

Records d'infantesa

(Aigre-dolç)

Al meu amic llunyà

En Rafel Viñas i París, com a prova d'afecte.

Avui, prop ja al cap-vespre, en plegar del treball quotidià, som anat a passeig, cap als afores de la vila, i un no-se-què, m'ha fet pensar en tu, car amic, i tot pensant en tu i en les nostres coses d'infants, una lleu melangia ha invadit mon cor, i quasi m'ha fet plorar.....

Assegut dalt d'un turonet, prop del cementiri nou, ma mirada invadia tota la vila; m'he extasiat contemplant-la tota bella i formosa, que des de que tu no la veus, ni l'habites, ella, s'ha fet.

Contemplava també nostra grandiosa badia i port, nostra costa brava, on les onades movedisses sens parar venen de la terra americana on tu te trobes, i, que segurament, amb llur ritme suauíssim i zumzeig, me parlaven i em cantaven no poques coses de tu i d'allà.....

.....

Erem infants, en una de les nostres correuïtes pels forans de la vila, buscant esplai i bellesa, trencàvem floretes i menjàvem mores. Discutiem, are suau, are acaloradament nostres assumptes d'infants i d'amor. Llavors, ja estimàvem!! De promte, i com fades, compareixien unes nines a qui no-saltres aimàvem amb un cor grandíssim de puresa i d'innocència i tots plegats jugàvem a promeses tot agafant moretes i cireres d'arboç, que amb un mirament i delicadesa sens fi ens les oferiem i fins rivalitzàvem per ésser galants.

Després les nostres promeses, com per art d'encantament, se convertiren en papallonetes, qui, voltejant, per nostres caparrons, semblava que volien besarnos... i en voler agafar-les fugien, fugien bosc endins, fins desaparèixer.....

.....

En retornar a la vila, a cada giragonça del camí, a cada marge, hi trobava records; dolços records d'infantesa, i, fins, d'una morera esplèndida he menjat mores.

Tot d'una, m'ha pres l'emoció; tant fort, que unes llàgrimes, com perles, han riellat en mon visatge.

CONRAD BARNÉS i COSTART

Palamós Agost 1920.

Visió exquisida

A l'amiga A. Martí.

Era el Divendres Sant i tu passaves
ricament abillada pel carrer
i una estela de llum arreu deixaves
com la del raig del sol tot enciser.

Fores una visió tant exquisida
com ho és la primavera pels jardins,
fent florir il·lusions ta jove vida;
i ella sembrant de roses els camins.

La mantellina rica i tan formosa
com un treball de fades, reposà,
damunt ta testa bruna i graciosa,
i el cos escultural t'emboïcallà,

Vers el temple de Déu feres la via
reverenta vetlles prop l'altar,
i de Jesús la santa companyia
la fè mes gran el cor feia arrelar.

Llavors encara tornaves més formosa
amb la clara auriola del fervor,
brillava ta mirada ben commosa
plena per Déu de pietat i amor.

I era ton cor la llàntia que cremava
enamorada, per l'Aimat més bell
dels teus llavis el prec amunt volava
com el perfum del calze d'un clavell.

M.^a DEL CARME MARCÉ.

Creixença

(*Continuació*)

— I bé, féu En Llorenç colpejant amorosament el seu fill. La cosa s'ho valia, no fa? Es braument eixerida, Na Esperanceta? Eh? Ara veuràs si té bon ui el teu pare. Es el millor tracte que podem fer. De primera; de primera!

L'hereu va quedar mirant-se'l, com un babau.

—Que vós dir amb aquests uis?

—Que encara no m'hi he declarat.

La rialla plena d'en Llorenç completà la ventura de la jornada.

IV

El mateix dematí, en què, per avís previ, esperava la família Boix la visita de Don Francesc de Llongar, digué la mestressa, alterada i roja, al seu espòs:

—Ara m'acaben d'asegurar que el nostre fill és jugador, i que sovint va a La Bisbal a jugar i que el dia de San Pere Martre va fúger només que per jugar. Verge dels Angels! Quina creu per' nosatros! I per' la casa quin dal-tabaix! Se l'ha d'engalgar de seguida, o sinó estem perduts! I d'ont ha sortit aqueix perdut que no té res de nosatros?

—Calla d'una vegada, i deixa dir, interrompé En Llorenç. La primera vegada que ell va anar a jugar, jo ja ho vaig saber. Ell juga amb En Paiella i esgarrifa't, amb l'amo nostro, amb Don Francesc, cada vegada que baixa de Barcelona.

—Dòs se li ha de dir avui mateix a l'amo que si vol perdre els seus de fills, que els perdi.

—Te'n guardaràs pla bè. I per xo, com que't conec, ja no te n'havia dit paraula. Per tair el vici de l'hereu, vaig fer el pas per casar-lo; altrament, no hi hauria pas pensat encara.

Na Llúcia, ofegant el verí de son cor, hagué d'escarrasar-se a coure un bon dinar per a Don Francesc i a fènyer cordialitat, quan aquell, ja tocada la una, baixà de la tartana per a entrar, enravenat i majestuós, a manera de gran prohóm. Curà l'hereu de desenganxar l'euga, mentre en Llorenç, amb molt de respecte, explicà del conreu a l'amo el més interessant.

— Vós mateix, Llorenç. Tinc de parlar-vos avui d'un altre assumpte.

— Però primer dinarà, que ja és hora.

— Com que m'he aixecat a les onze, no ve d'aquí. A més, crec que amb poques paraules enllestirem.

Era el propietari home de quaranta anys, rapat, de belles maneres. Un tint groc verdós i la ratlla de bistre, qui cercolava sos ulls, li donaven aspecte de malalt. Dominat pel joc, jassia que son patrimoni anès retallant-se a panys, no'n sofria gens ni mica, per tal com la capa de riquesa era d'extensió gran. Ni el descens cadanyer, ni les angúnies per la vida de sos germans, ni la fillada qui pujava rumbosa i orgullosa, no el feien reaccionar de son vici ni de la sua remissió. Eixalava son poder d'una faisó fatal.

— Si teniu diners, haureu de fer-me una hipoteca o comprar-me un tai de de terra: lo que us estimeu més.

— De diners en tinc uns xics, però de segur que no arribarem enlloc.

— No feu el pobre, que jo no sé com els feu els diners.

— Qué com els fem? Trebaiant com a bèsties!

— Hi ha qui trebaia i no és capaç de guanyar un cèntim. Bé, sense camàndules ni subterfugis. Quan teniu: ¿dos mil duros?

— Que vol? Tinc unes quaranta onces.

— Dòs fem una hipoteca.

— Jo més m'estimo comprar-li un tros de terra. Si no tinc prou rals, ja un parent me'n deixarà.

— Haguéssiu començat per'quí. Entesos. Per' avui, necessito cent duros, a liquidar el dia que fem l'escriptura. Ja us estendré rebut.

El pagès anà a treure els diners del nou amagatall, i, sens triga, reaparegué i entregà a son amo la quantitat dita. Llavors entrà l'hereu al qual rebé Don Francesc amb mostres de la més afinada cordialitat.

— Ara, com vulgueu, irem a dinar.

— La mestressa anà servint assats frenellada en son abrivament. No fou, doncs, coneixenta al gran prohóm la seva exaltació; emperò, quan a postres digué el propietari que havia, per força, d'embargar l'hereu, per raó d'haver una má espunyida, Na Llàcia, resolta, respongué:

— I ves-hi tu, Llorenç, massa li lleu de vagar al noi. En aqueixa edat és quan s'han d'acostumar al treball.

— Sí que té raó la mestressa, féu en Boix.

— I no li vindrà pas d'una tarda. Ala, Genís, vés a enganxar.

Sense fer-ne més cabal, marxaren Don Francesc i l'hereu, aquest fent-se càrrec del giatge de la tartana, ambdós cofois de la sessió de joc que podria ésser ben duradera i animada pel concurs de companys forasters.

Animadíssima, en veritat, fou la juguesca, aquell jorn, en el catau d'un

cafè ròneg per haver-hi comparegut e's habituals i un vol de forasters no pobres. Quan a la segona banca, Don Francesc llevà de sa cartera els bitllets de Banc que havia rebuts del masover, l'hereu Boix no pogué menys de sentir una impressió hòrrida i depriment. Queien en la timba del vici aquells diners afanyats a suades per ses pròpies mans, carreus del gran edifici que son pare anava dreçant.

—Estàs molt moix, avui, Genís, digué Don Francesc. Té, fuma, i dobra home, que sembla que tens sort.

La boja sort va fondre la nuvolada d'escrúpols, i l'hereu Boix arribà a amb la morbosa delectació de fer-ho per primera volta. En plegar, ningú sabia l'hora. En Genís veié en el cel una lluïssor viva d'estrelles i els carrers de la ciutat, deserts i silenciosos. Anava carregat de plata; va dir al cafeter si li podia donar bitllets, i el cafeter, míser subjecte, qui no havia altres parroquians que e's jugadors, respongué:

—I d'on vós que'ls tregui els bitllets, pobre de mi? Avui has plomat a tothom i jo sempre ho som de plomat. Que vós que te la guardi la plata?

En Genís, espantat de l'ofrena, respongué asprament i desaparegué. Mai no havia tingut por; però, aquella nit, en via a Palau, fent sentir, vulgues no volgues, el dring d'argent, com fan sentir els cascavells les avèries, tremolava com el fullam del bosc. A estones s'aturava, per ço com la remoreta dels boscatge li semblava el murmuri de veus humanes. De ço que havia mes paor era de l'encontre, no estrany, de la parella de guardiacivils. Com a lladre, com a saltejador, fóra pres. Un aüc de mussol li parà els passos i el corgelà. Per fi, arribà a les vores de sa casa, i ja, determini fet, caminant de puntetes, agafà una aixada, i en un recó de marge prop d'un bardissal, obrí un clot fondo i enterrà la plata. Fins aleshores no atinà que la porta del mas fóra tancada. Va mirar el cel: les estrelles lluïen vivament. Del boscatge s'exhalava una flaire delitosa. A llevant ja apuntaven els besllums d'una alba clara. Va quedar fret en veure les portes de la masia obertes de bat a bat. Lladraven els gossos en senyal de perill. Ajustà la porta a poc a poc, i, en aquell instant, la veu profunda d'En Llorenç cridà:

—No tanquis, noi, que som llevat.

I, escometent-lo en el llindar, afegí:

—He vetilat tota la nit, com si estiguessis malalt; però ja ho ets ben bé de malalt o boig. Sé que jugues d'ençà del dia que en Paiella i Don Francesc te menaren al joc, com un cabrit a l'escorxador. Es la taca pitjor que pot tenir un hom. Que no saps com s'afanyen els diners perquè els llencis? M'has de jurar que no jugaràs mai més... Sigues cert que si seguissis aviciat, el teu casament amb la pubia Arbassar es desfaria de seguida, i tu no veus, que poguent arribar a ésser un ric pagès, més ric que molts de senyors, series un perdut, un miserable?

Com no digués l'hereu paraula, preguntà el vell:

—Bé, qué hi dius?

—Don Francesc en té la culpa. Ell va portar-m'hi una vegada, i res... vaig anant seguint.

—Però tu no ho veus que tinc raó?

—Sí.

En aquell moment, aparegué, tota en plors, la mestressa exclamant:

—Mereixeria esser penjat l'amo. Pocavergonya! Però tu has de jurar-nos que no jugaràs mai més.

Jurà l'hereu, i en sa dolça humiliació, gustaren els vells la de'lectança de llur pròpia bonesa.

V

Solia arribar el galan a Sant Sadurní, els jorns de festa, jorns de festeig, entre deu i onze hores del matí. Per la festa de la Mare de Déu d'Agost, en passar per Cruïlles, va sentir, al lluny, fúnebre toc de campanes, i, quan se parà a escoltar, per un conegut d'aquell poble fou-li dit:

—Ja t'ho pots penre amb aire, Genís, perquè ha mort Na Laia del mas Saula i la teua xicota també ha d'anar a l'enterro.

—Poc ho sabia. El mas Saula?

—Si és molt amunt, al mancos hi ha mitja hora. S'ha de suar per festejar!

—Si fa aqueix estanyol de sol!

MIQUEL ROGER I CROSA.

(Continuarà)

Crònica local

Restaren molt complaguts els artistes del conservatori del Liceo de Barcelona, dirigits pel mestre En Joaquín Vidal de sa actuació estival en la nostra vila, perquè n'hem rebut, de nou la visita, i la vila ha disfrutat d'altra sessió artística en la qual figuraren les senyoretes Marlet, Margot Pey, Martínez i els senyors Sanagustín, Gonzalo de Cubells i Alsina.

Dos dies després, un espectacle aconseguia portar al Teatre molta gent

que, al primer anunci, per no esser-ne amant, l'esquefinyejà: *Tórtola València*. Hi hagueren aplaudiments, però part del poble sofri desencant..

Quan aqueixos espectacles s'esdevenien, l'Orfeó «Aucellada», en febrorsa activitat, preparava l'excursió a Perpinyà. La pluja privà el concert de comiat i la recepció a la Casa de la Vila; la contrarietat dels orfeonistas va veure's compensada amb canvi de temps el jorn de la marxa. Peripècies no mancaren; la més forta fou la averia de la màquina del nostra castigat Tramvia. A Torrent hagueren de quedar-se, veient ja perduda la bona recepció augurada; sort que l'esperit era content i així el viatge en tren de càrrega no deixà d'oferir alegria perquè a cada estació es menjava i es bevia a la regalada i com si dominés la fam de les Medes. La cortesia francesa no posà ni ombra de dificultat ni de molèstia al pas de l'Orfeó en la frontera: la cobla «La Principal», que acompanyava l'Orfeó, no tenia passaport i li basta un simple paper; demés, vasons de segona classe foren oferts, i així, sense caure en nerviositat, malgrat del mal paper del Tramvia i de la mala perspectiva del temps que s'emplujava, arribà a les 10 del vespre a Perpinyà trobant salutacions afectuoses. Quina llàstima! D'èsser arribats a l'hora del plan, la rebuda hauria estat una gran manifestació. En bon *hotel*, tothom va sopar amb apetit obert. En la carregosa distribució de cambres, tingueren preferències dames i damiselles, acceptant-ho galantment tots els homes. L'alegria privava el son; l'alegria féu aixecar tots els orfeonistas de bon matí. Amb música al front, la comitiva anà a la Casa de la Ciutat; mantellines blanques i barretines vermelles eren de bell aspecte en la claror matinal i serena. Mr. Denis, batlle de Perpinyà rebé l'Orfeó a les portes de la Casa de la Ciutat, i tot seguit les veus palamosines entonaren el *Cant de la Senyera* i la *Marsellesa*; el solo de l'himne francès anà a càrrec d'En Rafel Suñé qui va rebre caluroses falcitacions de l'anomenat senyor Batlle i els prohoms qui amb ell eren. L'Alcalde de Palamós En Josep Gafas i el Diputat de la Mancomunitat En Miquel Roger i Crosa agrairen la rebuda al personatge oficial. El Director en Lluís Ferrer rebé l'encaixada d'homenatge. Seguidament la comitiva se dirigí al Cine *Castillet*, on va cantar una joga de les millors composicions de son repertori; entremig, la bona cobla palamosina va tocar sardanes, estrenant una de l'artista Sr. Fontbarnat, Director del *Chœur Catalan* de Perpinyà, una del compositor empordanès Sr. Estela músic de la cobla i les restants del Mestre Morera. Bellíssimes senyoretes del *Chœur Catalan* oferiren una toia de flors. Autoritats representades pel senyor Alcalde i pel senyor Cònsol de Espanya, els millors crítics musicals de la ciutat, notables escriptors com Mr. Brousse, tots convenien en lloar la tasca del nostre Orfeó. El públic, si be no abundós, força respatable, aplaudí frenèticament, fent repetir algunes composicions i ovacionant l'*Empordà* i *Rosselló*, que porta lletra del poeta rosellonès Sr. Pons. Hagué de cele-

brar-se el concert al matí i això trencava un costum de la ciutat. En la tarda, els orfeonistes s'escamparen per la passejada dels *Platans*, on hi vibrava l'animació de fira pedent els aficionats a l'esport veure un interessant partit de *rubby*. A les cinc visità l'Orfeó al *Chœur Catalan* cantant plegats *El Cant de la Senyera* sots la batuta d'En Fontbernat. A continuació, acudiren al Palau del Senyor Bisbe Mr. Carselade, ferm catalanista, qui molt content feu esplèndides honors a la nostra Entitat. Després de sopar, al *Centre Espanyol* on reberen presents les damisel·les i els nois, i l'Orfeó, una toia, rematant-se el comés amb una cantada a la *Loge*, on foren també obsequiats els orfeonistes. El rendiment hi era; els cors clamaven repòs. L'endemà a punta de dia, ja tots els orfeonistes corrien per la ciutat; activament proveiren de tot allò que els vingué en plaer, i el retorn va efectuar-se amb temps esplèndid. Palamós ha saludat fraternalment el Rosselló amb cants de la pàtria. En la memòria de tots els qui hi assistiren quedarà una estela de grats records.

El 23 de Novembre es repeteix l'aiguat amb la renovació de totes les misèries. Els crits, que ja suscità el primer, s'identificaren preocupant el pensament dels regidors. Ara cal que els regidors continuïn preocupant-se, com si cada dia plogués. El temporal ha destrossat la càbria de les obres del Moll.

Un diumenge al dematí, vegérem en nostra vila l'admirable quadre que ha pintat el gran Ruyra. Mariners del Pailebot *Antonio Salomó* de Vinaroz compliren la prometença d'anar descalços a l'església per portar l'ofrena a la Verge del Carme. En alta mar, havien resat a punt de morir, juguets com foren d'un temporal afrós. Oïnt missa, resaren gojosament emocionats.

Fent contrast amb tal manifestació, comparegueren a la tarda molts de sindicalistes de St. Feliu de Guixols, amb senyera, amb llacets rojos, amb himnes, fent un ball de companyonia al Centre Econòmic en mig de la joia dels sindicalistes palamosins. Continuen les representacions d'aficionats teatrals. Al Centre Federal han posat l'obra, *L'alcalde de Stilmonde*.

En el Saló Carmen s'han representat *La canción del olvido* *El osombro de Damasco* i la comèdia *Cobardías*.

Segons l'últim balanç, figuren a la Cooperativa de Consums «La Equitativa» 2.058 socis, havent posat 34.465 ptas.

Creix amb ufana la Societat el *Cau de la Costa Brava*, oferint ja molts encisos el seu estatge.

A Barcelona morí el palamosí, nostre amic En Joan B. Oliver (a. C. s.)

En la indústria cundi malestar per la baixa sobtosa i forta dels desperdiciis. Fent laudatori contrapès, s'és constituït un *trust* de fabricants per lliurar-se de les gravoses fluctuacions.

Moviment del port.

Vaixells entrats durant el mes de Novembre de 1920

1, Vapor, Lak Girardeau, (americà); 2, vap., Severiano; 3, veler, Joven Paquito; 4, veler, Montserrat; 5, vap., Cabo Toriñana; 6, veler, Teresa; 7, veler, 2.ª Carmencita; 8, veler, Ana María; 9, vap., Játiva; 10, veler, Pedro Compte; 11, vap., Arana, (inglés); 12, veler, Teresa; 13, veler, Lylyta; 14, veler, Avigia Madre, (ital.); 15, Francesco Garri, (ital.); 16, vap., Grof. Rhuen Hedervary, (interaliat); 17, vap., Españaletto; 18, veler, Joven Paquito; 19, veler, Antonio Salomó; 20, vap., Alvarado, (inglés); 21, veler, Teresa; 22, veler, Ana María; 23, veler, María del Pilar; 24, veler, Antonio Sorolla; 25, veler, Juanito; 26, veler, San Juan; 27, veler, Guiseppe, (ital.); 28, veler, Benigno Bueno.—Total, 28.

Operacions de la Caixa d'Estalvis Mes de Novembre de 1920

Nombre d'imposicions	Quantitats imposables	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
107	4407	14	4357'70	8

Registre civil

Mes de Novembre

Naixements.—1, Josep Ramon i Parés.—2, Pere i Humbert.—3, Francesc Soler i Vázquez.—4, Morera i Mansió.—5, Angel Alguacil i March.—6, Franch i Batlle.—7, Llopins Tomàs.—8, Mauri i Chicars.—Total, 8.

Matrimonis.—1, Albí Oliu i Carbó amb Rafela Bosch i Sureda.—2, Alfons Figueras i Turró amb Benita Reverter i Mas.—3, Fermí Castellanos i Lòpez amb Maria Salmerón i Rocamora.—Total, 3.

Defuncions.—1, Isabel Lladó i Ver, 92 anys.—2, Rosa Bas i Simón, 85 anys.—3, Amarant Gallart i Pons, 60 anys.—4, Francesc de Paula Ramon i Parals, 6 mesos.—5, Felícia Crosa i Palet, 80 anys.—6, Rosa Dalmau i Mont, 64 anys.—7, Martí Serradell i Sureda, 11 mesos.—Total, 7.

Tallers Tipogràfics LLORENS CASTELLO — Palamós